

Atf için / for cited: Ateş Özdemir, S., Yıldırım, S. (2022). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Pandemi Sürecinde Yüz Yüze Eğitimde Yaşadığı Problemler. Journal of Vocational and Social Sciences of Turkey, Yıl: 4, Sayı: 9, Ağustos 2022, s.38-50.

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN PANDEMİ SÜRECİNDE YÜZ YÜZE EĞİTİMDE YAŞADIĞI PROBLEMLER

Sevinç ATEŞ ÖZDEMİR*

Sait YILDIRIM**

ÖZET

Covid-19 salgını toplumsal yaşamın tüm alanlarında olduğu gibi eğitim-öğretim faaliyetlerinin de biçimlenmesi ve dönüşmesine yol açmıştır. Konu ile ilgili birçok çalışma, ulusal ve uluslararası nitelikte ortaya konulmuştur. Uzaktan eğitimin bu kadar yaygın kullanılması, çeşitli risk faktörlerini doğurmuştur. Bu dönemde yüz yüze ve uzaktan hizmet vermesi gereken okul öncesi eğitim, özel bir alana dahil olmaktadır. Bu çalışmada Covid-19 sürecinde eğitim-öğretim faaliyetlerinde uzaktan eğitim sistemine geçilmesine rağmen okul öncesi eğitimin önemli ölçüde yüz yüze biçimde gerçekleştirilmesi üzerine odaklanılmaktadır. Öğretmenlerin eğitim verdiği çocuklara yönelik hissedilen endişe, onları birçok problemle karşı karşıya getirmiştir. Çocukların küçük yaşta olması, maske kullanımı ve mesafe kurallarına uyulmasını engelleyerek oldukça riskli bir ortam oluşturmuştur. Oluşan riskli ortama müdahale edemeyen öğretmenler, mesleğin misyonu olan eğiticilik rolünü tam anlamıyla karşılayamamıştır. Bu durum, onların ruh hali üzerinde olumsuz etki bırakarak onları, karamsarlığa sürüklemiştir. Araştırmada öğretmenleri anlayarak yaşadıkları problemleri çözmeye yönelik çeşitli öneriler geliştirmek istenmiştir. Bu kapsamda 24 okul öncesi öğretmeni ile bu süreç ve etkileri üzerine bir çalışma yapılmıştır. Çalışmanın çeşitliliği ve verimliliğinin sağlanması için öğretmenler; yaş, cinsiyet, medeni durum, yaşadığı şehir ve mesleki kıdemine göre farklılıklara odaklanılarak seçilmiştir. Öğretmenler pandemi döneminde yüz yüze eğitimde yaşadıkları problemlere rağmen okul öncesi çocuklarında uzaktan eğitimden yüz yüze yapılmasının doğru olduğu belirtmişlerdir. Ayrıca bu dönemde yapılan eğitimin az da olsa olumlu yanları olduğunu dile getirmişlerdir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak veriler yazılı, not iletilme veya ses kaydı ile temim edilmiş olup görüşme soruları için etik kurul belgesi alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Uzaktan Eğitim, Yüz Yüze Eğitim, Okul Öncesi Eğitim.

JEL Sınıflandırma Kodları: O47, O53, E13, R11.

THE PROBLEMS FACED BY PRE-SCHOOL TEACHERS IN FACE-TO-FACE EDUCATION DURING THE PANDEMIC PROCESS

ABSTRACT

It is aimed at the form of education and training that should be all from the Covid-19 type. The study, which is related to the subject, has been spoken nationally and indignantly. This widespread use of education has given rise to various risk factors. On this date, pre-school education, which should receive face and distance service, is included in a special area. In this training, it is carried out for the implementation of pre-school education for passing through education in education during the Covid-19 process. Concerns about what teachers teach are about the problems you will face with them. The fact that children are at a young age has created an environment

* İğdir Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İş Sağlığı ve Güvenliği ABD, Yüksek Lisans Öğrencisi, sevinc.ates.ozdemir@gmail.com

** İğdir Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü, Doç.Dr., saityildirim.erez@gmail.com

by preventing the use of masks and children from exceeding their limits. I could not fully afford the training, the choice of which was to train teachers who could not interfere. This was led to pessimism by the negative effect on mood. Teachers in research can be developed inappropriately by appropriate methods. This education is a study with 24 pre-school education in this process and after. Trainings for the study to be comprehensive; age, life, marital status, life and occupation are generally targeted according to seniority. Teachers are like that it is right to do face-to-face problems in face-to-face education during the pandemic period, rather than education in pre-school education. In addition, the positive aspects of what was done in this period were expressed as education. Ethics committee certificate has been provided and it has not been provided by transmission or audio recording.

Keywords: Covid-19, Distance Education, Face to Face Education, Preschool Education.

JEL Classification Codes: O47, O53, E13, R11.

GİRİŞ

2019 yılı aralık ayında Çin'den tüm dünyaya yayılan ölümcül Kovid-19 virüsü ülkemizde 2020 Mart ayında görülmeye başlayınca ilk ve orta öğretimde olduğu gibi okul öncesi eğitimde de virüsün yayılmasının önlenmesi ve yavaşlatılması amacıyla çeşitli tedbirler Milli Eğitim Bakanlığınca (MEB) alınmıştır (Budak vd., 2020). MEB tarafından alınan tedbirler kapsamında tüm eğitim düzeyinde okullar 23 Mart 2020 tarihinden 19 Haziran 2020'ye kadar eğitimlerini uzaktan gerçekleştirilmiştir. İlk defa uzaktan eğitim ile karşılaşan okul öncesi öğretmenler, öğrenciler ve veliler bu süreçte MEB tarafından kurulmuş olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile uzaktan etkileşimli olarak derslerine devam etmekle birlikte televizyondan yayın yapan TRT EBA İlkokul TV'yi izleyerek 2019-2020 eğitim ve öğretim yılını tamamladılar. 31 Ağustos 2020 tarihinde 2020-2021 eğitim ve öğretim yılının başlamasıyla birlikte MEB'e bağlı okullar aşamalı olarak açılmaya başlanmıştır. 23 Mart-19 Haziran 2020 tarihleri arasında yapılan uzaktan eğitim sonucu okul öncesi öğrencilerinin uzaktan eğitimle yaptıkları derslerde bir yetişkinin yardımına ihtiyaç duyması, uzun süre ekran karşısında dikkati dağılmadan kalamaması gibi problemler ortaya çıkmıştır (MEB, 2020).

Benzer şekilde öğretmenler de müfredatlarında bulunan ve öğrencilere kazandırmaları beklenen kavramlar (renk, boyut, duygu vb.), gelişimler (bilişsel, dil, motor ve sosyal ve duyuşsal) ve becerilerin birçoğunu uzaktan eğitimle kazandıramamış ve öğrenci gelişimlerini takip etmekte güçlük çekmişlerdir. Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitimde yaşanan problemlerden dolayı 2020-2021 eğitim ve öğretim yılında birçok eğitim kademesi uzaktan eğitime devam ederken MEB okul öncesi eğitiminin kısmen yüz yüze kısmen hibrit olarak yapılmasına karar vermiştir (Özdoğan vd., 2020).

Okul öncesi eğitim süresinde öğretmenler, öğrenciler ve veliler birçok problemle karşılaşmış, bu sorunlar da eğitimin kalite ve verimliliğini etkilemiştir. Uzaktan eğitimde teknik koşulların yetersizliği, sıkıcı bir ortam oluşturarak eğitimi verimsizleştirmiştir. Öğretmenlerin ses tonu, beden dili, jest ve mimiklerini istedikleri gibi yansıtamaması etkili iletişimin de önüne geçmektedir (Duman, 2020: 103-104). Yüz yüze eğitimde sağlıklı bir şekilde kurulan öğrenci ve öğretmen iletişimi uzaktan eğitimde zedelenmiştir. Çalışmada öğretmenlere eğitim konulu sorular sorularak çeşitli analizler yapılmıştır.

1. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Kovid-19 pandemisinin başlangıcından günümüze kadar uzaktan eğitim; eğitimin öğrenci, öğretmen ve veli üzerine etkileri hakkında birçok bilimsel çalışma yürütülmüştür. Yapılan bu çalışmalarla eğitimin nasıl yapılması gerektiğinden öğretmenlerin yaşadığı problemlerin belirlenip nasıl çözülmesi gerektiğine kadar birçok öneri sunulmuştur. Aral ve Kadan (2021) yaptıkları çalışmada nitel araştırma yöntemlerini kullanarak pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yüzleştikleri problemleri belirlemeye çalışmışlardır. Yapılan çalışmada elde edilen cevaplar, görüşme gerçekleştirilen

öğretmenlerin özelliklerine göre değerlendirilerek sonuçlar, kategorilere ayrılmıştır. Araştırma sonucunda uzaktan okul öncesi eğitimde sorunları sıralamışlar ve en önemli sorun olarak alt yapı eksikliğini belirlemişlerdir. Uzaktan eğitim alt yapı problemlerini veliler ile ilgili problemler takip etmektedir. Araştırma sonuçlarına ilaveten yazarlar uzaktan eğitim ile okul öncesi öğrencilerinin gereğinden fazla teknolojik ürünlerle vakit geçirdikleri ve bunun çocukların gelişimlerine olumsuz etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir. Öğrenci katılımının az veya düzensiz olması, velilerin etkinliklere katılımda ve öğrencilere yardım etmede isteksiz davranmaları ve öğretmenlerin çocukların gelişimlerini takip ve değerlendirmede yaşadıkları sorunlarda yapılan çalışmada ayrıca irdelenmiştir. Araştırma sonucunda uzaktan eğitim sonucunda oluşan olumlu durumlardan da bahseden yazarlar bu süreçte Öğretmen-Veli-Öğrenci etkileşiminin arttığı, velilerin öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine bakış açılarında olumlu gelişmelerin meydana geldiğini de belirtmişlerdir.

Acar vd., (2021) “Okul öncesi öğretmenlerinin Kovid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi” adlı araştırma makalelerinde pandemi sürecinde uzaktan eğitimin nasıl yapıldığı ile ilgili bilgi verdikten sonra Türkiye’de farklı bölgeler ve okullarda çalışan okul öncesi öğretmenlerin uzaktan eğitim ile ilgili bu süreçte elde ettikleri tecrübe ve deneyimler üzerine bir çalışma yapmışlardır. Öğretmenlerin elde ettikleri deneyimleri belirlemek amacıyla yaptıkları nitel çalışmaya gönüllü olarak katılan 253 okul öncesi öğretmenine açık uçlu sorular sorularak öğretmenlerin uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri, yapılması/yapılmaması ve veli katılımıyla ilgili sorulara cevap aranmıştır. Araştırma sonuçları öğretmen, veli ve öğrenci ekseninde değerlendirilmiştir. Öğretmenler genel olarak uzaktan eğitimin çocuk gelişiminde olumsuz etkilerinin olduğu, çocukların odaklanma sorunu yaşadıkları, öğrenci gelişimlerinin takibinin güç olduğunu, fazla iş gücü gerektiği gibi olumsuz deneyimlerini sunmuşlardır. Diğer çalışmalarda olduğu gibi bu çalışmanın sonucunda da uzaktan eğitimin bir getirisi olarak öğrencilerde ekran bağımlılığı olduğu rapor edilmiştir.

Yılmaz vd. (2021) Pandemi öncesi ve sonrasında yüz yüze eğitimde karma eğitim modeli arasında süreçte yaşanan farkları ortaya çıkarmak, pandemi döneminde yüz yüze eğitimde yaşanan güçlükleri belirlemek ve eğitim sürecini daha verimli hale getirmek amacıyla araştırma yapılmıştır. Bu çalışma Isparta’da 6 farklı okulda nitel araştırma yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda genel olarak yeni modeli karmaşa, stres, kaygı, süre, dil problemleri ve devamsızlık kavramlarıyla ifade ettikleri görülmüştür. Bu çalışmayı diğer çalışmalardan ayıran en önemli yanı, ilkokul birinci sınıf öğretmenlerin 21 Eylül 2020-13 Kasım 2020 tarihleri arasında uzaktan eğitim süreci ile birlikte yüz yüze eğitime odaklanılmış olmasıdır.

Yıldız ve Şahin (2022) pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yüz yüze ve uzaktan eğitimi birlikte sürdürme faaliyetlerinde yaşadığı sorunlara ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla fenomenoloji deseni kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmacılar yaptıkları çalışmayla pandemi dönemindeki belirsizliğin öğretmenleri yıpratmış ve çok yorucu bir dönem geçirdikleri sonucuna ulaşmıştır. Çalışma sonunda yüz yüze eğitimde sosyal mesafeye, uzaktan eğitimde ise günlük eğitim akışına uygun etkinlik hazırlamadaki güçlüklerle değinilmiştir. Sosyal mesafe, hijyen, maske uyarılarından kaynaklı uyarılar ve çocukların birlikte oyun oynayamamalarından kaynaklı zor bir süreç olduğunu da çalışmalarının sonuçları içerisinde göstermişlerdir. Yıldız ve Şahin’ nin (2022) yaptıkları çalışmayı pandemi sürecinde eğitim ve öğretim ile alakalı yapılan diğer çalışmalardan ayıran en önemli yanı okul öncesi öğretmenlerinin yüz yüze ve uzaktan eğitimde yaşadığı problemleri bir arada incelenmiş olmasıdır.

İnan (2020) yaptığı çalışmayla Türkiye’deki okul öncesi eğitimi yeniden yapılandırmaya yönelik öneriler sunmak, karar vericilere ve ebeveynlere ışık tutmayı amaçlamıştır. Bu çalışmada meta-etnografi metodu seçilmiştir. Çalışma sonucunda Türkiye’de okul öncesine yönelik; girişte ve kurumda alınması gerekli önlemler, dezenfeksiyonla ilgili önlemler, çalışanlara ve çocuklara yönelik önlemler hakkında önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada sunulan tavsiyelerin genellikle temizlik ile ilgili olması dikkat çekmektedir.

Altın ve Gündoğdu (2021) pandemi sürecinde öğretmen yaklaşımı ile okul öncesi eğitim üzerine çalışılmıştır. Bu çalışma nitel desenlerden biri olan durum çalışmasıdır ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada belirlenen önemli bir sorun uzaktan eğitim-öğretimde teknolojik araç ve alt yapı kaynaklı problemler olduğu ortaya çıkmıştır.

Akman vd. (2010) tükenmişlik olgusunu okul öncesi eğitim kurumları üzerinden öğretmenler ile yapmıştır. Öğretmenlerin demografik özellikler ve çalışma koşullarına göre tükenmişlik durumları incelenmiştir. Gerçekleştirilen çalışma, nitel desenlerden biri olan durum çalışmasıdır ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

2. TEMEL KAVRAMLAR

2.1. Covid-19 ve Eğitim

Aralık 2019'da Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıktığı belirlenen ve Korona virüs (Covid-19) olarak isimlendirilen ateş, öksürük, nefes darlığı ve solunum yolu belirtileri ile başlayan ve ölüme yol açabilen virüs ile tüm dünya etkilenmiştir. İnsanlığın sosyal yaşantısı, iş hayatı ve eğitim alanının kalitesini düşürmüştür (Karataş, 2020).

Türkiye'de Covid-19 kaynaklı ilk vakaya Mart 2020'de rastlanılmıştır. Bu tarihten itibaren virüsün yayılmasını önlemek için her alanda önemli kararlar alınmış ve uygulamaya geçilmiştir. Covid salgınının zararlarından korunmak için meslek gruplarında tedbirler alınmıştır. Eğitim alanında bakıldığında uzaktan eğitim ve dijitalleşme üzerinden mesafe korunarak eğitim öğretim olanakları sürdürülmeye çalışılmıştır. Yüz yüze olunması gerektiği yerlerde mesafe ve hijyen kuralları tedbir olarak gündeme gelmiştir (Bozkurt, 2020).

Türkiye'de eğitim ve öğretim sistemimizde uzaktan eğitime geçiş yapılması, çok önemli ve gerekli bir tedbir olarak görülmektedir (Kırmızıgül, 2020). Zamanla vaka sayılarında artış olmasından dolayı tüm eğitim kademesindeki süreçler üç hafta ertelenmiştir. Sonrasında ise süreçlerin 2019-2020 bahar dönemi sonuna kadar uzaktan eğitim yöntemiyle devam ettirilmesi kararına varılmıştır. Daha önce uzaktan eğitim deneyimi olmamasına rağmen milyonlarca öğrenciye Türkiye'de uzaktan eğitim ile dersler verilmiştir (Kaysi, 2020).

2.2. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim, bazen teknolojik gelişmelerin etkisiyle eğitimin kalitesini arttırmak, bazen de içinde bulunulan olumsuz durumdan kaynaklı eğitim öğretimin aksamaması için kullanılan bir uygulama olmaktadır (Karaca vd., 2021). Uzaktan eğitim, sosyal ve eğitim hayatımızda salgının etkisiyle önemli bir yer almıştır. Uzaktan eğitim, farklı mekânlarda bulunan öğretmen ve öğrencilerin teknolojik imkânlarla etkileşim sağlama yöntemidir (İşman, 2008). Bu kolay erişim biçimi, eğitim hizmetinin belirli bir mekan ve sabit bir zaman aralığında sağlanmasını engelleyerek disiplinli çalışmanın önüne geçebilmektedir. Uzaktan eğitim; öğrenci merkezli, geniş bir öğrenci kitlesine hizmet sunan, ekonomik ve öğrencinin kendi kendine öğrenmesini sağlayacak bir eğitim yöntemidir (Özyürek vd., 2016). Uzaktan eğitim; bireyin kendi kendine öğrenmesini amaçlayan, belirli bir merkezden yürütülen, eğitim içeriklerinin özel donatılarla oluşturulmuş araç ve ortamlarla öğrenmeyi maksimum seviyede tutmayı amaçlamaktadır (Banar ve Fırat, 2015). Kısa sürede kaliteli hizmet vermeyi amaçlayan uzaktan eğitimde birey, öğrenmeyi kendi yararı için gerçekleştirmektedir (Özyürek vd., 2016).

2.3. Yüz Yüze Eğitim

Örgün eğitim kurumlarında eğitimcilerin, öğrencilerle aynı ortamda ve belirli bir zaman diliminde iletişim kurdukları öğretim çalışmalarına denmektedir (Sirer, 2020). Yüz yüze eğitimde öğrenciler ve öğretmenler aynı ortamda bulunmaktadır. Yalnız başına öğrenme gücünü yaşayan öğrencilerin öğrenmesi kolaylaşmaktadır. Yüz yüze eğitimde öğrenci ve öğretmen birbirini iyi tanımakta ve birbirlerinin nasıl tepki vereceğini bilmektedir. İletişim ve etkileşim çok etkili olmaktadır. Öğrenme

ortamında anında dönüt alınmaktadır. Öğretmen ve öğrenciler açısından dersler daha verimli ve aktif geçmektedir (Avcı, 2020).

2.4. Uzaktan ve Yüz Yüze Eğitim

Bilim ve teknolojik gelişmelere ev sahipliği yapan 21. yüzyılda, Covid-19 adlı hastalığın ortaya çıkışı, uzaktan eğitim gibi bir alternatifin yaygın kullanımını doğurmuştur. Uzaktan eğitim, geleneksel yüz yüze eğitimden farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklar şöyle sıralanabilir:

Uzaktan eğitimde öğretmen ve öğrenci farklı ortamlarda yer almaktadır. Yüz yüze eğitimde öğretmen ve öğrenci aynı ortamı kullanmaktadır. Uzaktan eğitimde plan, program ve zaman esnekliğinin yer aldığı hayat boyu öğrenme ön plana çıkmaktadır. Yüz yüze eğitimde plan, program ve zaman sınırlaması bulunmaktadır. Uzaktan eğitim eğitici ve öğrenci açısından yüz yüze eğitimin aksine yan yana ve yüz yüze olmayı gerektirmeden teknolojik araçlarla sağlanmaktadır. Uzaktan eğitim yetişkin eğitiminde çok önemli bir yere sahip olmaktadır. Belirli bir yaşa gelmiş bireyler örgün eğitimden yararlanmakta zorluklar yaşarken uzaktan eğitim ile hedefledikleri eğitimi alabilmektedir. Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimde olduğu gibi belirli bir zaman ve kapalı alanda bulunma zorunluluğu olmadığından; öğrencilere bireysel ve bağımsız öğrenmeler ile sorumluluk kazandırılarak serbestlik sağlanmaktadır. Yüz yüze eğitimde sadece sınıf içerisinde bulunan öğrenciler eğiticiden yararlanabilirken, uzaktan eğitimde daha çok kişi eğitim görebilmektedir. Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitime göre iletişim ve etkileşim kolay sağlanamamaktadır. Uzaktan eğitim teorik derslerde etkili olurken, uygulamalı derslerde yüz yüze eğitimde olduğu gibi etkili olmamaktadır (Akyürek, 2020).

2.5. Hibrit (Karma) eğitim

Covid-19 salgını ile yayılımın artmasını önlemek ve sosyal mesafeyi korumak adına Türkiye’de ilk vakanın açıklanmasının ardından okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiştir. Aradan sonra uzaktan eğitime geçilmiştir. EBA ve TRT işbirliği ile televizyondan uzaktan eğitim ile dersler öğrenciler tarafından takip edilmiştir. Yaz tatili sonrasında eksiklerin telafisi amaçlı uzaktan eğitim uygulaması yapılmıştır. Ardından okullar Hibrit eğitim modeline yakın bir uygulama ile kademeli olarak eğitim öğretme açılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anaokulu ve anasınıflarında okul öncesi öğrencileri Hibrit eğitim modeli ile haftanın dört günü okula gitmekte, bir gün ise uzaktan eğitim ile öğretmenlerinden ders almışlardır (MEB, 2020).

Hibrit eğitim modeli: Yüz yüze eğitim uygulamaları ile uzaktan eğitim uygulamalarının harmanlanmasıdır. Bu model; salgının etkisiyle yüz yüze eğitimden uzaktan eğitime birden geçilmesiyle öğrenci, öğretmen ve velilerin bu duruma uyum sağlamalarının zaman alması ve sonuçların istenilen düzeyde olmamasından dolayı ortaya çıkmıştır (Akran, 2021).

2.6. Okul Öncesi Eğitim

Ülkemizde okul öncesi eğitimin tanımı Milli Eğitim Temel Kanunu (1973) ile tanımlanmıştır. Bu tanıma göre; okul öncesi eğitim: “Mecburi öğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini ihtiva eden bu yaş grubundaki çocukların beden, zihin ve duyu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak, onları ilköğretime hazırlamak, şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak, sistemli ve elverişli bir yetişme ortamı sağlamak, kabiliyetlerinin gelişmesine yardım etmek amaçlarına yönelik, ilköğretim bütünlüğü içinde yer alan bir eğitim devresidir.” şeklinde ifade edilmiştir.

Okul öncesi süreç, beyin gelişimi için oldukça önemli olup olay ve olgular arasında bağ kurma ve öğrenmenin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönem aynı zamanda beyin ve motor becerilerini, dil, duyu vb. niteliklerin geliştiği bir sürece karşılık gelmektedir. O sebeple bu sürecin sağlıklı ve verimli geçirilmesi çocuğun gelişimi ve geleceği için oldukça önemlidir. Öğrenme hızı yüksek olduğu için bu dönemde çocuğa yönelik kimlik, kişilik ve eğitime dair yatırımlar oldukça önemlidir (Şahin ve Akman, 2018). Bu odakta MEB’in 2006 yılında yedi yıl boyunca uygulanan okul öncesi eğitim programı gelişimsel alanları destekleme odağında biçimlenmiştir (MEB, 2013).

Okul öncesi dönemde verilen eğitim çocuğun tüm eğitim ve yaşamını belirlemektedir. Bu kapsamda bu eğitimi verecek öğretmenlerin yetiştirilmesi oldukça önemlidir. Eğitimin kalitesi öğretmenin donanımlı olmasına ve verimliliğine bağlıdır. Öğrencilerin nitelikleri öğretmen nitelikleriyle özdeşir (Taşdemir ve Gür, 2021; Aydın vd., 2008). Öğretmenin çocukla geliştirdiği tutarlı ve güvenli ilişki, çocuğun rahat hissetmesini ve özgürce kendini ifade etmesini sağlar. Öğretmeni tarafından sevilen, değer görülen ve önemsenen çocuk arkadaşları ve çevresi ile olumlu ilişkiler geliştirerek mutlu olur (Külünköglü, 2017).

3. AMAÇ VE YÖNTEM

Bu çalışmayla okul öncesi öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze ve hibrit eğitimde karşılaştıkları problemler ve bu problemlerin eğitimi nasıl etkilediği araştırılmıştır. Araştırma yapılırken pandemi döneminde yapılan eğitimin öğretmenlerin aileleriyle, öğrencileriyle ve öğrenci velileriyle olan ilişkilerine etkisini anlamak amacıyla açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Çalışma grubu belirlenirken pandemi döneminde aktif olarak eğitim faaliyetlerine katılan farklı illerde çalışan çeşitli yaş, cinsiyet ve mesleki kıdeme sahip 24 okul öncesi öğretmen seçilmiştir. Sorulan soruların ilk kısmı öğretmenlerin sosyodemografik özelliklerini belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. İkinci kısımda ise sırasıyla; pandemi döneminde uygulanan yüz yüze eğitimin öğretmenlerin aileleriyle olan ilişkilerini, sınıf içi etkinliklerini, öğrencilerle olan iletişimlerini nasıl etkilediği, sınıfta hijyen kurallarının nasıl uygulandığını, velilerin pandemi döneminde yüz yüze eğitime bakış açılarını, öğrencilerin sosyal gelişimini ve bu dönemin öğretmeni nasıl etkilediği ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Okul öncesi eğitimin en önemli kazanımları, çocuğun sosyal gelişimi ve becerileridir, bu nedenle çalışmada okul öncesi kazanımlar üzerinde durulmuştur. Elde edilen sonuçlar incelenirken öğretmenlerin sosyodemografik özelliklerinin ortaya çıkan problemlerle ilişkili olup olmadığı da gözlemlenmiştir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırmaya dahil edilen okul öncesi öğretmenlerin sosyodemografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1’de görülmektedir. Tabloya göre öğretmenlerin %8,33’ü 20-25, %16,67’si 26-30, %45,83’ü 31-35, %16,67’si 36-40, %8,33’ü 41-45, %4,16’sı 46-50 yaş grubunda; %12,5’i erkek, %87,5’i kadındır. Öğretmenlerin %25’inin 1-5 yıl, %33,33’ünün 6-10 yıl, %33,33’nün 11-15 yıl, %8,33’nün 16-20 yıllık mesleki kıdemi olup; %75 evli, %25 ise bekar. Öğretmenlerin %37,5’inin ailesinde kronik hastalığa sahip birey bulunurken, %62,5’inin ailesinde kronik hastalığa sahip birey bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerden %33,33’ünün sıfır, %25’inin bir, %29,16’sının iki, %8,33’ünün 2 ve %4,16’sının 4 çocuğu bulunmaktadır.

Tablo 1. Araştırmaya Dahil Edilen Öğretmenlerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı (n=24)

Özellikler	n	%	
Yaş	20-25	2	8,33
	26-30	4	16,67
	31-35	11	45,83
	36-40	4	16,67
	41-45	2	8,33
	46-50	1	4,16
Cinsiyet	Erkek	3	12,5
	Kadın	21	87,5
Mesleki Kıdem	1-5	6	25
	6-10	8	33,33
	11-15	8	33,33

	16-20	2	8,33
Medeni Durum	Evli	18	75
	Bekar	6	25
Çocuk Sayısı	0	8	33,33
	1	6	25
	2	7	29,16
	3	2	8,33
	4	1	4,16
Kronik Hastalık	Var	9	37,5
	Yok	15	62,5

Öğretmenlerin vermiş oldukları cevaplara yönelik oluşturulan içerik analiz formu Tablo-2’de verilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin COVID-19 pandemi döneminde yüz yüze eğitim uygulamalarında yaşadıkları psikososyal problemlerin belirlenmesine yönelik yapılan araştırmada öğretmenlere yöneltilen soruların ve cevapların dağılımı ve ilişkileri tek tek ele alınmıştır.

Öğretmenlere yöneltilen Ailenizde kronik hastalığı olan var mı, varsa bu Covit-19 pandemi sürecinde ne hissettiniz? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde 9 öğretmenin ailesinde kronik hastalıklı birey olmamasına rağmen bu öğretmenlerden Ö3 ve Ö9 bu süreçte endişe duyduklarını belirtmişlerdir. Diğer öğretmenlerde sırasıyla edişe (5), tedirginlik (3), kaygı (3), huzursuzluk (1) ve kaybetme korkusu (1) gibi duyguları hissedilmiştir.

Tablo 2. İçerik Analiz Sonucunda Kategori ve Alt Kategoriler

Kategori	Alt Kategori
Ailesinde Kronik hastalık bulunan öğretmenlerin pandemi sürecinde hissettikleri	Huzursuzluk Endişe Tedirginlik Kaygı Kaybetme korkusu
Sınıf içi etkinliklerin pandemi sürecindeki olumsuz yönleri	Sosyal mesafe Bulaş riskinin artması Verim düşüklüğü Maske nedeniyle iletişim eksikliği ve huzursuzluk Fiziksel temasın kısıtlanması Kalabalık sınıflarda etkinliklerin bulaş riskini artırması Temassız etkinliklerin sayısının kısıtlı olması Yardımlaşma, iş birliği, paylaşma, öz güven geliştirme ve sosyalleşme gibi kazanımlara ulaşmada zorluk
Sınıf içi etkinliklerin pandemi sürecindeki olumlu yönleri	Yok Sınıf içi malzemelerin kullanımı kısıtlanması (Yüksek maliyetli harcamaların önlenmesi) Etkinlik sürelerinin kısa olması ilgi artışına neden olması Sürekli hijyen vurgusu çocuklarda temizlik farkındalığını artırması

Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimde öğrencilerle iletişim kurabilme	Maske ve mesafe kuralları nedeniyle istenilen düzeyde iletişim kurulamaması
Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimde hijyen kurallarının uygulanması	Maske ve mesafe kurallarına uyulması Sınıfın sık sık havalandırılması Dezenfektan kullanılması Oyuncak ve eşya paylaşımının kısıtlanması Sınıf malzemelerinin kişiselleştirilmesi
Pandemi sürecinde yüz yüze eğitime katılıma ailelerin bakışı	Aileler çocuklarını okula göndermede istekli olması Aileler çocuklarını okula göndermede istekli olmaması Olumsuz gelişim yaşanması
Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimde sosyal gelişim	Tablet ve televizyon bağımlılığının artması
Tüm eğitim kademeleri uzaktan eğitim yaparken okul öncesi eğitimin yüz yüze olmasının öğretmenler üzerinde etkileri	Diğer branş öğretmenlerinden daha değersiz hissetme Köy okulu öğretmenlerinin okula tek gitmesi ve okulda tek kalması Eğitimi kolaylaştırması

Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde yaşadığı problemler sentezlenerek çeşitli çıkarımlar elde edilmiştir. Öğretmenlerden Ö10 “*Şeker ve tansiyon hastalıkları var. Tedirgin hissettim. Onların hastalanmaları ihtimali beni endişelendirdi.*” (29 yaş, E, Bekar) şeklinde düşüncelerini belirtirken Ö24 “*Evet var. Kaygı düzeyimi artırdı. Ailem için daha çok endişelenmeme sebep oldu.*” (32 yaş, K, Evli) şeklinde cevap vermiştir. Ö14 yaşadığı endişeyi “*Küçük çocukta öksürük var, her gün etkilenir mi birden kapar mı diye endişeliydim*” (34 yaş, K, Evli) şeklinde belirtmiştir. Öğretmenlerin cevapları incelendiğinde evinde kronik hastalığı veya küçük çocuğu olan öğretmenlerin bu süreçte okuldan eve her dönüşlerinde hastalık bulaştırma riskinden dolayı endişe ve tedirginlik yaşadıkları saptanmıştır.

Öğretmenlere yöneltilen Okulda uyguladığınız etkinliklerde süreç nasıldı, Covid-19 açısından düşünüldüğünde olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir? sorusuna öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu maske ve mesafe kurallarının etkinlik çeşitliliğini kısıtladığını belirtmekle beraber katılımcılardan 7’si benzer şekilde maske takmanın iletişimi kısıtladığına vurgu yapmıştır. Örneğin katılımcı öğretmenlerden Ö6 soruya “*Maske iletişimi kısıtladığı için etkinlikler sırasında zorlandık. Ayrıca oyun etkinliklerinde çocuklar fiziksel olarak yakınlaşamadığı için zorlandık. Paylaşma, işbirliği, yardımlaşma gibi kazanımlara ulaşmada zorlandık. Ayrıca tenefüs olmadığı için aralıksız olarak bütün gün boyunca maske takmak çok zorladı. Olumlu yönü olduğunu düşünüyorum.*” (35 yaş, K, B) şeklinde cevap verirken benzer şekilde Ö19 “*Sürekli maske takmak çocukların anlaşılır olmasını olumsuz etkiledi söyledikleri cümleler anlaşılmadı ve üzüldüler. Ayrıca sosyalleşmeleri gerekli dönemde birbirlerinden uzak tutmak kullandıkları oyuncakları paylaşmadan oynamalarını sağlamak onlar için kazanım dışı davranışlardı ve süreç bu açıdan zordu*” (32 yaş, K, E) olarak cevap vermiştir. Sorulara verilen cevapların geneli incelendiğinde pandemi döneminde sınıf içi etkinlikler de sosyal mesafe, bulaş riskinin artması, maske kullanımı, temassız etkinlik sayısının kısıtlı olması gibi nedenlerin etkinliklerin uygulanmasında engel oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca etkinliklerin normal zamanlardakinden farklı uygulanması eğitimde verim düşüklüğü, yardımlaşma, iş birliği, paylaşma, öz güven geliştirme ve sosyalleşme gibi kazanımlara ulaşmayı güçleştirmiş olması cevaplardan elde edilecek başka bir çıkarımdır. Öğretmenlerden Ö24 kendini “*Sınıfı iki gruba bölerek eğitim yapabildik. Bu durum gruplar arası iletişimi ve çocukların birbirleriyle olan paylaşımlarını en aza indirdi. Okul öncesinin temel kazanımlarından olan kendini ifade edebilme, özgüven geliştirme, sosyalleşme gibi becerilerin kazandırılmamasına neden oldu.*” (32 yaş, K, Evli) şeklinde ifade

etmiştir. Bu soruya yanıt veren öğretmenlerin 21'i pandeminin sınıf içi etkinliklere olumlu bir etkisinin olmadığını söylerken Ö22 “*Sınıf içi malzeme kullanımı konusunda hijyen açısından olumlu ilerlemeler oldu.*” (30 yaş, K, Evli), Ö16 “*Öte yandan sınıf mevcudunun az olması birebir eğitim konusunda kolaylık sağladı.*” (39 yaş, K, Evli), Ö10 “*Ama hijyen vurgusu çocuklarda bir farkındalık oluşmasını sağladı.*” (29 yaş, E, Bekar) ve Ö23 “*...Olumlu yönden etkinlik sürelerinin kısa olması çocukların ilgisinin dağılmaması açısından iyi oldu.*” (32 yaş, E, Evli) verdikleri cevaplarla olumlu yönlerinden bahsetmişlerdir. Kavuk ve Demirtaş (2021), nitel araştırma yöntemini kullanarak 43 öğretmenle görüşmüş ve birtakım sonuçlar elde etmiştir. Öğretmenlerden alınan cevaplar, pandemiye yönelik alınan tedbirlerin kısıtlı olduğunu ve bu durumun sosyal yaşamı olumsuz şekilde etkilediğini göstermektedir.

Araştırma anket sorularından Çocuklarda Covid-19 sürecinde istediğiniz iletişimi kurabildiniz mi? sorusuna öğretmenlerin verdikleri cevaplardan maske ve mesafe kuralları nedeniyle öğrencilerle istenilen düzeyde iletişim kuramadıklarını anlaşılmaktadır. Ö6 “*Maalesef tam olarak kuramadım. Maske karşılıklı olarak iletişimi çok kısıtladı. Hatta o kadar ki yüz ifadesini görmeyi bile engellediği için çocuklarla birbirimizin duygu durumunu bile tahmin etmekte zorlandık.*” (35 yaş, K, Bekar) şeklinde cevap verirken Ö24 “*Hem ailem hem de çocukların kendi sağlığı açısından çocuklarla mesafeli olmak zorunda kaldık. Zaman zaman karantina kuralları gereği uzaktan eğitim yaptık bu durumlar çocuklarla sağlıklı ve güçlü bir iletişim kurmamı engelledi.*” (32 yaş, K, Evli) cevabını vermiştir. Karaca ve Kelam (2020), uygulamalı olarak yaptıkları çalışmada, öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecinde öğrencilere gerekli olan güven duygusunu veremediklerini, ifade etmiştir.

Pandemi sürecinde okul öncesinde yapılan yüz yüze eğitimde hijyenin maske, mesafe kuralının sürekli hatırlatılması, sınıfın sık sık havalandırılması, dezenfektan kullanımı, oyuncak ve eşyaların kısıtlanması ve sınıf malzemelerinin kişiselleştirilmesiyle sağlandığı Covid-19 sürecinde sınıflarımızdaki hijyeni nasıl sağladınız? sorusuna verilen cevaplardan anlaşılmıştır. Ancak okul öncesi çocuklarla çalışmanın vermiş olduğu dezavantajlar nedeniyle hijyen kurallarına tam anlamıyla uyulmadığı da verilen cevaplardan anlaşılmıştır. Örneğin Ö16 bu soruya “*Sınıf temizliğim okul çalışmaları tarafından yapıldı. Dezenfektan ve maske idarem tarafından eksik bırakılmadı. Çocukların yemek ve lavabo sonrası temizliğinde çok zorlandım yardımcı anne gibi, sadece anasınıfından sorumlu bir kişinin olmamasından kaynaklı.*” (39 yaş, K, Evli) şeklinde cevap vermiştir.

Bu araştırma çalışmasında okul öncesi öğretmenlere; öğretmen, öğrenci, eğitim ve okul ile ilgili soruların yanı sıra öğrenci velilerinin yüz yüze eğitime bakış açılarıyla ilgili bir soru da yönlendirilmiştir. Anket çalışmasında bulunan “Pandemi döneminde ailelerin yüz yüze eğitime bakışı nasıldı?” sorusuyla ailelerin görüşleri öğretmenlerin gözlemleriyle anlaşılmalı çalışılmıştır. 4 öğretmen öğrencilerinin çok azının okula devam ettiğini, velilerin öğrencileri okula göndermekte isteksiz olduklarını söylemektedirler. Bu öğretmenlerden Ö15 bu durumu “*Ailelerin yarısından çoğu yüz yüze eğitim için çocuğunu okula göndermedi. Gönderen aileler ise çok fazla rahat değildi. En ufak bir kırgınlık ya da yorgunluk durumunda çocuğu okula göndermediler.*” (35 yaş, K, Evli) şeklinde ifade etmiştir. 3 öğretmen ise başlangıçta derslere katılımın az olduğu ancak zamanla alınan tedbirler derse devamı artırdığı şeklinde bu soruya cevap vermişlerdir. Ö6 bu soruya cevap olarak “*Aileler ilk zamanlar genel olarak çocuklarını okula göndermek istemediler. Zamanla biraz daha ilımlı yaklaşarak ve alınan tedbirleri de kontrol ederek yüz yüze eğitime devam etmelerini olanak tanıdılar.*” (35 yaş, K, B) vermiştir. Benzer şekilde bazı öğretmenler velilerin bazılarının öğrencileri okula göndermekte tereddüt etmezken bazılarının göndermek istemediğini belirtmiştir. 6 öğretmen ise velilerin endişeli olmalarına rağmen çoğunluğunun öğrencilerini okula göndererek yüz yüze eğitim almalarını desteklediklerini söylemektedir. Bu durumu Ö19 “*Korku içindelerdi onlar aynı zamanda da yüz yüze olduğu için mutlu da oluyorlardı. Çocuklara endişelerini yansıtmayanlar için süreç olumlu idi. Sürekli uyarıda bulunan arkadaşlarına yaklaşma dokunma elini yıka gibi cümleler kuran velilerin çocukları daha ürkek yaklaşım içindelerdi.*” (32 yaş, K, Evli) cevabını vererek özetlemiştir. Soruya verilen cevapların geneli incelendiğinde velilerin bir kısmı çocuklarını okula göndermekte istekliken geri kalanı ise çocuklarını okula göndermek istemedikleri anlaşılmıştır. Haşiloğlu vd., (2020),

rehberlik öğretmenleriyle anket çalışması yaparak velilerin uzaktan eğitim sürecindeki tutumlarını analiz etmiştir. 6 öğretmen velilerin ilgili, 3 öğretmen velilerin genelinin ilgisiz olduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte 2 öğretmen, velilerin bu süreci tatil olarak gördüğünü ve 1 öğretmen de velilerin endişeli olduğunu ifade etmiştir.

Pandemi döneminde alınan tedbirler okul öncesi eğitimin en önemli kazanımlarından biri olan çocukların sosyal gelişimini doğrudan etkilediği gözlemlenmiştir. Bu etkileri ve sonuçlarını anlamak için öğretmenlere Pandemi dönemi çocukların sosyal gelişimini sizce nasıl etkiledi? şeklinde bir soru sorulmuştur. Cevaplara bakıldığında bir öğretmenin dışında tüm öğretmenler çocukların sosyal gelişiminin olumsuz etkilendiğini belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerden 5 tanesi ise çocuklarda teknolojik alet ve ekran bağımlılığının arttığını belirtmiştir. Ö7 “*Maalesef kötü etkiledi iletişim kurma, sosyalleşme sınırlı kaldı ki anasının en önemli gelişim alanlarından biridir sosyal gelişim.*” (50 yaş, K, Evli) şeklinde verdiği yanıt diğer öğretmenlerin cevaplarını temsil eder niteliktedir. Diğer cevaplara bakıldığında öğretmenler çocuklarda iletişim kurmada isteksizlikle beraber çocuğun kendini ifade etmesinde güçlükler yaşadığı, diğer çocuklarla etkileşime girmede ve beraber oyun kurmada zorlandıkları gözlemlediklerini belirtmişlerdir. Bununla birlikte, teknolojik erişimde yaşanan eşitsizlikler, uzaktan eğitim sürecinde ailelerin imkan ve öğrenme farklılıklarını da su yüzüne çıkarmıştır (Can, 2020).

Öğretmenlere sorulan son soru Tüm eğitim kademeleri uzaktan eğitimdeyken, okul öncesi eğitimin yüz yüze olması sizleri nasıl etkiledi? olmuştur. Cevap veren öğretmenlerden 8’i bu durumun kendilerini değersiz ve çocuk bakıcısı olarak görüldüğünü düşünmekteyken çoğunluğu yüz yüze eğitimin uzaktan eğitimden daha faydalı olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Ö6’nın vermiş olduğu cevap diğer cevapların özeti niteliğinde olmuştur; “*Yani diğer öğrenci ve öğretmenlerin can sağlığı önemli okul öncesi öğrenci ve öğretmenlerinin can sağlığının önemi yok diye düşündüm. Okul öncesi öğretmenlerinin Öğretmen olarak değil bakıcı konumuna düşürülmesi çok üzücü ve küçük düşürücü. Ayrıca aralarında 1 Yaş veya daha az olan öğrenciler olan birinci sınıf ve okul öncesi öğrencilerinin birinin evde yalnız kalabilirken diğerinin kalamaması çok tutarsız bir bakış açısı.*” (35 yaş, K, Bekar). Ayrıca ankete katılan bir öğretmen köy okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okula tek başlarına gitmek zorunda kaldıkları bu nedenle ulaşımında problem yaşadıklarını şu cümle ile belirtmiştir; Ö22 “*Köy okullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri tek başına ulaşım sağladıklarından bu konuda sıkıntı yaşadı.*” (30 yaş, K, Evli).

Öğretmenlerin sorulara verdikleri cevaplar sosyodemografik durumları ve çalıştıkları okullardaki sınıf mevcutları göz önünde bulundurularak yapılan analizde öğretmenlerin en çok karşılaştıkları problemler ve etkileri incelenmiştir.

Aile bireylerine hastalık bulaştırma korkusu; Okul öncesi çocuklarının hastalık belirtisi göstermeksizin virüs taşıyıcı olma ihtimali medeni durumlarına bakılmaksızın yüz yüze eğitime ve anket çalışmasına katılan tüm okul öncesi öğretmenlerde kaygıya sebep olmuştur. Özellikle ailesinde kronik hastalığı bulunan öğretmenlerde bu durum kaygının yerini korkuya bırakmasına neden olduğu anlaşılmıştır. Bu nedenle öğretmenler sınıf içinde öğrencilerle ve evde aile bireyleriyle iletişimleri olumsuz yönde etkilenmiştir.

Sınıf içi etkinliklerin kısıtlanması; Okul öncesi eğitimin vaz geçilmez öğretim yöntemlerinden olan sınıf içi etkinlik yapmak pandemi döneminde yüz yüze eğitim yapan öğretmenlerin en çok karşılaştıkları problemlerin başında geldiği anket cevaplarından anlaşılmıştır. Özellikle maske ve mesafe kuralları sınıf içi etkinlikleri kısıtlamış ve öğretmenlerin bu kuralları bozmadan yapabilecekleri etkinlikler seçmeye çalışmaları öğretmenlerin verimliliğini düşürmüştür. Bu kurallar öğrencilerde etkinlik sırasında etkili iletişim kurmalarını engellemiş, fiziksel temaslarını kısıtlamıştır. Öğrenciler açısından sayılan bu olumsuz etkilerin yanında öğretmenlerse ders içi verimlerinin düştüğünü, etkinlik bulmakta sıkıntı yaşadıklarını ve en önemlisi öğrencilere kazandırmaları gereken yardımlaşma, iş birliği, paylaşma, öz güven geliştirme ve sosyalleşme gibi kazanımlara ulaşmada güçlük çektiklerini belirtmişlerdir.(Can ve Gündüz, 2021).

İletişimin kısıtlanması; Pandemi sürecinde yüz yüze eğitimde okul öncesi öğretmenler yaşadıkları bir başka problemin ise maske kullanımından kaynaklanan iletişim kısıtlanması olarak belirtmişlerdir. Öğretmenler okul öncesi öğrencilerinin iletişim kurarken sadece sözlü yöntemleri değil yüz mimiklerini de kullandıklarını belirtmiş ancak maske kullanımının bu iletişim yöntemini sınırladığını hatta ortadan kaldırdığını belirterek çalışmaya katılan tüm öğretmenler bu nedenle öğrencilerle iletişim kurarken çok zorlandıklarını belirtmişlerdir. (Arslan ve Şumuer, 2020).

Değersiz hissetme; Pandemi döneminde MEB, tüm eğitim kademelerinde uzaktan eğitime geçerken okul öncesi eğitimin yüz yüze zaman zaman ise hibrit eğitimle devam etmesini kararlaştırmıştı. Bu durumun öğretmenler üzerindeki etkisini anlamak amacıyla sorulan soruya öğretmenler kendilerini toplumun değersiz bireyleriymiş gibi hissettirdiği belirtmişlerdir. Ancak öğretmenler bu eğitim seviyesinde uzaktan eğitimin başarısız olacağı yüz yüze eğitimin gerekli olduğu konusunda ise ortak görüş bildirmişlerdir. (Yaralı ve Kunduracı, 2022).

SONUÇ

Pandemi döneminde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin araştırılmasını amacıyla yapılan bu çalışmayla elde edilen sonuçlar problemlerin önem sıralamasının öğretmenlerin sosyodemografik özelliklerine bağlı olarak değişmesine rağmen öğretmenlerin okulda yaşadıkları problemlerin genel anlamda benzer olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin anket sorularına verdikleri cevaplara bakıldığında tüm öğretmenlerin yaş, medeni durum ve kıdem yılına bakılmaksızın şikâyetlerinin benzer olmasına karşın öğrencilerin dersle katılımının bazı sınıflarda çok bazı sınıflarda ise az olmasından dolayı öğretmenlerin yaşadıkları sıkıntılarda çeşitlilik oluşmuştur. Örneğin bazı öğretmenler kalabalık sınıflarda hijyen ve mesafe kuralları nedeniyle etkinlikleri kısıtlamak zorunda kalırken, öğrenci devamının sürekli olmadığı sınıflarda ise öğrencilere kazandırılması gereken kazanım hedeflerine ulaşamadığı belirtilmiştir. Öğretmenler pandemi döneminde yüz yüze eğitimde yaşadıkları problemlere rağmen okul öncesi çocuklarında uzaktan eğitimden yüz yüze yapılmasının doğru olduğu belirtmişlerdir. Ayrıca bu dönemde yapılan eğitimin az da olsa olumlu yanları olduğunu dile getirmişlerdir. Uzaktan eğitim sürecinde sağlıklı iletişimin tam anlamıyla sağlanması zor olduğundan, çeşitli önlemler alınarak aralıklı olarak yüz yüze eğitim ile destek sağlanmalıdır. Yüz yüze eğitimde okul öncesi öğrencilerinin kurallara uyması zor olacaktır. Bu noktada öğretmen sayısı artırılarak sağlıklı bir denetim sağlanabilir. Aynı zamanda bir öğretmenin eğitim vereceği öğrenci sayısının az olması eğitimi daha nitelikli bir hale getirebilir.

KAYNAKÇA

- Akman, B., Taskın, N., Özden, N., Çörtü F., Okul öncesi öğretmenlerinde tükenmişlik üzerine bir çalışma. *İlköğretim Online*, 9(2), 807-815, 2010. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr>
- Akran, S., (2021). Öğretmen adaylarının “hibrit eğitim” kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi: bir metafor analizi çalışması. *International Journal of Humanities and Education*, 7(16), 432-463. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1947127>
- Aktan Acar, E., Erbaş, Y.H., ve Eryaman, M.Y., (2021). Okul öncesi öğretmenlerinin Covid-19 pandemi sürecinde uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi (AUAd)*, 7(4), 31-54. <https://doi.org/10.51948/auad.979726>
- Akyürek, M. İ., (2020). Uzaktan eğitim: bir alanyazın taraması. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 1-9. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/en/pub/mead/issue/56310/711904>
- Altın, F., ve Gündoğdu, K., (2021). Okul öncesi eğitimde sorun eğitim uygulamalarının öğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi: sorunlar ve öneriler. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 577-592. <https://dergipark.org.tr/en/pub/intjces/issue/67938/1019877>
- Aral, N., ve Kadan, G., (2021). Pandemi sürecinde okul öncesi öğretmenlerinin yaşadıkları problemlerin incelenmesi. *Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 1 (2), 99-114. <https://dergipark.org.tr/en/pub/ahievransaglik/issue/64371/906874>

- Arslan, Y. ve Şumuer, E. (2020). COVID-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 201-230 . DOI: 10.37669/milliegitim.791453
- Avcı, E., (2020). *Uzaktan eğitim ve geleneksel eğitimin karşılaştırılması*. P. D. Asst. Prof. Dr. Mehmet Necati CIZRELIOGULLARI. <http://eclss.org/publicationsfordoi/prcdng8a8boo8k2020cyprus.pdf>
- Aydın, R., Şahin, H., ve Topal, T. (2008). Türkiye’de ilköğretime sınıf öğretmeni yetiştirmede nitelik arayışları. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 119-142. <https://search.trdizin.gov.tr/yayin/detay/82253/>
- Banar, K. ve Fırat, M. (2015). Bütüncül bir bakıştan açık ve uzaktan eğitim: *Türkiye özeli, Yeğitek Uzaktan Eğitim Özel Sayısı*, 18-23. Ankara:MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü.
- Bozkurt, A., (2020). Koronavirüs (Covid-19) pandemi süreci ve pandemi dünyada eğitime yönelik değerlendirmeler: Yeni normal ve yeni eğitim paradigması. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(3), 112-142. <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/56247/773769>
- Budak, F., ve Korkmaz, Ş. (2020). COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79. DOI: 10.35375/sayod.738657
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2) , 11-53. <https://dergipark.org.tr/en/pub/auad/issue/55662/761354>
- Can, E. ve Gündüz, Y., (2021). Öğretmenlerin sanal sınıf yönetimi yeterlikleri. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19 (3), 49-68. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1559568>
- Duman, S., N. (2020). Salgın döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 95-112. DOI: 10.37669/milliegitim.768887
- Haşiloğlu, M. A., Durak, S. ve Arslan, A. (2020). Covid-19 uzaktan eğitim sürecinde fen bilimleri şube rehber öğretmenlerinin gözünden öğretmen, öğrenci ve velilerin değerlendirilmesi . *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 214-239. DOI: 10.47714/uebt.811306
- İnan, H. Z., (2020). COVID-19 pandemi sürecinde okul öncesi eğitimin yeniden yapılandırılması. *Milli Eğitim Özel Sayı*, 49-1. (831-849). <https://doi.org/10.37669/milliegitim.754307>
- İşman, A., (2008). *Uzaktan eğitim*. Pegem Akademi.
- Karaca, İ., Karaca, N., Karamustafaoğlu, N., ve Özcan, M. (2021). Öğretmenlerin uzaktan eğitimin yararına ilişkin algılarının incelenmesi . *Hümanist Perspektif*, 3 (1), 209-224. DOI: 10.47793/hp.844113
- Karaca, Ş. ve Kelam, D. (2020). COVID-19 gölgesinde uzaktan eğitim hizmet kalitesinin incelenmesi. *Sivas Interdisipliner Turizm Araştırmaları Dergisi*, (5), 7-18. <http://sita.cumhuriyet.edu.tr/tr/pub/issue/57733/791442>
- Karataş, Z. (2020). COVID-19 pandemisinin toplumsal etkileri, değişim ve güçlenme . *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 3-17. <https://dergipark.org.tr/en/pub/tushad/issue/54680/722406>
- Kavuk, E. ve Demirtaş, H.(2021). COVID-19 pandemisi sürecinde öğretmenlerin uzaktan eğitimde yaşadığı zorluklar. *E-International Journal of Pedandragogy (e-ijpa)*, 1(1), 55-73. Doi: <https://trdoi.org/10.27579808/e-ijpa.20>
- Kaysi, F., (2020). COVID-19 salgın sürecinde Türkiye’ de gerçekleştirilen uzaktan eğitimin değerlendirilmesi. *5th International Scientific Research Congress (IBAD - 2020) Bildiriler*.
- Kırmızıgül, H. G., (2020). Covid-19 salgını ve beraberinde getirdiği eğitim süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 2, 283-289. <https://dergipark.org.tr/en/pub/asead/issue/54658/725274>
- Külünkoğlu, T. (2017). Ortaokul öğretmenlerinin öğretmene saygı değerine ilişkin görüşleri. *Asya Studies Academic Social Studies/Akademik Sosyal Araştırmalar*, 1, 11-22. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/352557>
- Özdoğan, A. ve Berkant, H., (2020). COVID-19 pandemi dönemindeki uzaktan eğitime ilişkin paydaş görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 13-43. <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/58895/788118>
- Özyürek, A., Begde, Z., Yavuz, N. F., ve Özkan, İ., (2016). Uzaktan eğitim uygulamasının öğrenci bakış açısına göre değerlendirilmesi. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 592-605. <https://dergipark.org.tr/en/pub/joiss/issue/30780/323661>
- Sirer, E., (2020). Eğitimin ekran üzerinden teknolojik dönüşümünde pandemi döneminin etkisi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 16(29), 1989-2018. DOI: 10.26466/opus.777215
- Şahin, M. ve Akman, B., (2018). Erken çocukluk döneminde düşünme becerilerinin gelişimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 218, 5-20. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/552209>
- Taşdemir, C. ve Gür, B. (2021). Sınıf öğretmenlerinin iş sağlığı ve güvenliği öz yeterliği (İğdır ili örneği). *International Journal of Advances in Engineering and Pure Sciences*, 33(3), 467-477. DOI: 10.7240/jeps.888007

- Tozduman Yaralı, K. ve Özkan Kunduracı, H. K. (2022). Türkiye’ de covid-19 pandemi döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim süreci: okul öncesi eğitimin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (61), 425-452. <https://dergipark.org.tr/en/pub/maeuefd/issue/68192/980208>
- T. C. Milli Eğitim Bakanlığı (2020). *Bakan Selçuk, 23 Mart'ta Başlayacak Uzaktan Eğitime İlişkin Detayları Anlattı.* <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-23-martta-baslayacak-uzaktan-egitime-iliskin-detaylari-anlatti/haber/20554/tr> adresinden edinilmiştir.
- Yılmaz, İ., Yılmaz E., ve Savaş B., (2021). İlkokul 1. sınıf öğretmenlerinin pandemi döneminde yüz yüze eğitime ilişkin görüşleri. *Disiplinler arası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 38-50. <https://dergipark.org.tr/en/pub/jier/issue/64321/976462>
- Yıldız, E. ve Şahin, K., (2022). COVID-19 pandemi sürecinde okul öncesi eğitimin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi. *Eğitim Bilim ve Araştırma Dergisi*, 3(1), 33-54. DOI: 10.37669/miliegitim.754307